

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 15

van **CHRIS STEENWEGEN**

datum: 11 oktober 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Landbouwareaal - Stand van zaken

Onlangs ontstond tijdens een commissievergadering over de rekeningen 2022 een discussie over het juiste landbouwareaal en hoe dat evolueert. Op basis van dat debat en de info die nadien door het kabinet werd bezorgd, is er al wat uitgeklaard maar toch blijf ik met een aantal vragen ter verduidelijking zitten.

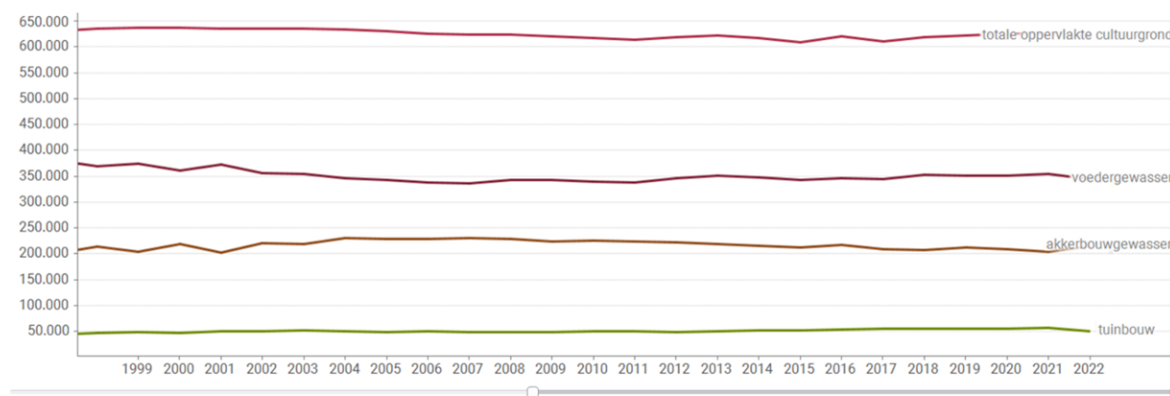
Er zijn blijkbaar drie verschillende 'databronnen' wanneer we spreken over landbouwareaal.

1. Data die op de slide stonden

Dat zijn de data van het Belgische statistiekbureau (Statbel) die doorgegeven worden voor de Europese dataverzameling.

De bron daarvoor is de verzamelaanvraag, maar alle gebruikers zonder landbouwactiviteit (=verkoop van landbouwproducten) worden daar, volgens het kabinet van de minister, uitgefilterd.

Totale oppervlakte cultuurgrond, voedergewassen, akkerbouw en tuinbouw, ha, Vlaanderen

Bron: Departement Landbouw en Visserij op basis van Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium)

- Wie zijn die gebruikers zonder landbouwactiviteit? Hoeveel zijn dat er? Welke categorieën kunnen hierin worden onderscheiden? Gaat het enkel over zij die 'landbouwproducten verkopen'? Of zijn er nog andere categorieën die hier niet worden meegeteld?
- Wat de verschillende categorieën betreft:
 - Hebben die geen gronden in bezit/gebruik (en dan verdwijnen er ook geen ha in de data als we die niet meetellen)?

- II. Hebben die wel gronden in bezit/gebruik (maar zonder 'landbouwactiviteit')? Dat zou betekenen dat ze hun gronden toch ter beschikking stellen van landbouwers die ze dan gebruiken. Worden die gronden dan niet meegeteld? Waarom niet?

2. Data verzamelaanvraag

Dat is de verzameling van alle percelen die onder landbouwgebruik vallen, en als dusdanig een aangifte kennen. De gegevensbron is dus dezelfde (de verzamelaanvraag), maar hier zijn geen gronden uitgefilterd.

Groep1	Campagne							
	2008	2010	2012	2014	2016	2018	2020	2022
Akkerbouw	230.341	227.703	226.483	220.016	221.699	210.569	211.418	217.334
Fruit	15.287	17.297	17.594	17.810	17.965	18.198	17.760	17.593
Groenten	27.612	28.178	28.460	30.682	32.545	33.864	33.797	29.065
Overig aangegeven ar...	34.104	28.682	28.420	28.112	30.009	29.284	31.503	21.814
Sierteelt	5.493	6.974	6.811	6.580	6.472	6.419	6.059	6.232
Voedergewassen	393.028	391.471	390.109	391.197	384.777	390.994	389.697	382.795
(Empty)	2.544	-	-	-	-	-	-	-
Grand total	708.409	700.306	697.877	694.398	693.467	689.328	690.233	674.833

Dit areaal is stelselmatig afgenomen gedurende de laatste jaren. Maar het totaal ligt hier 50-60.000 ha hoger dan wat Statbel doorgeeft aan Europa. De vraag is dus waar dat enorme verschil vandaan komt. De bron hier is eveneens (en begrijpelijk want voor Europa de enige betrouwbare bron) de verzamelaanvraag.

Graag verduidelijking over die extra 55-60.000ha:

- Onder welke categorieën worden deze gronden in het betaalorgaan genoteerd zodat ze daarna uit de cijfers kunnen gefilterd worden richting Statbel?
- Wat is het aandeel van elke categorie in het geheel, m.a.w. hoeveel ha zit in elke categorie?
- Wie is eigenaar van deze gronden? Welk aandeel van deze gronden?
- Wie gebruikt die gronden?
- Wordt voor het totaal van deze 674.000ha hectaresteen toegekend? Waarom wel, waarom niet?
- De afname van ca 25.000 ha tussen 2008 en 2022 is bijna uitsluitend te wijten aan akkerbouw (- 10.000ha) en 'overig aangegeven areaal' (-15.000ha):
 - Welke gronden vallen onder 'overig aangegeven areaal'?
 - Waarvoor wordt dit 'overig aangegeven areaal' ingezet? Graag per categorie van gebruik?
 - Wie gebruikt deze gronden?
 - Komen die gronden ook voor in de cijfers op de slide van de presentatie? Allemaal? Deels? Welk deel wel en welk deel niet?

3. Cijfers omgeving

Ten slotte is er ook nog alles wat ruimteboekhouding betreft:

Bestemmings-categorie	Totaal 1/1/1994	Totaal 1/1/2007	Totaal 1/1/2023	Saldo 1/1/1994 -1/1/2023	Streefcijfer RSV	Evolutie van saldo richting streefcijfer
Wonen	227.500	227.400	227.100	-400	227.500	nvt
Recreatie	18.300	19.200	20.600	2.300	21.000	85,2%
Natuur	111.100	122.500	130.600	19.500	150.000	50,1%
Overig groen	35.300	34.300	35.600	300	34.000	nvt
Bos	42.300	44.300	45.000	2.700	53.000	25,2%
Landbouw	807.600	794.500	783.000	-24.600	750.000	42,7%
Industrie – buiten poorten	39.100	42.400	45.800	6.700	66.000	69,1%
Industrie – poorten	17.200	17.100	16.400	-800		nvt
Overige	60.200	57.800	55.500	-4.700	58.000	nvt

Dit lijkt de duidelijkste categorie, die echter niets weergeeft over het effectieve gebruik voor landbouw of niet. Die cijfers zijn dus niet bruikbaar voor het debat over welke gronden in landbouwgebruik zijn.

ANTWOORD

op vraag nr. 15 van 11 oktober 2023

van **CHRIS STEENWEGEN**

1. a) Het verschil tussen de data van de verzamelaanvraag en de landbouwenquête Statbel wordt uitgelegd in de methodologische toelichting op volgende webpagina van de cijferwebsite van het departement:
<https://landbouwcijfers.vlaanderen.be/verzamelaanvraag-en-landbouwenquete-twee-bronnen-met-verschillende-eigenschappen-en-doelen>).
De data van de slide zijn gebaseerd op de cijfers van de landbouwenquête van Statbel (Algemene Directie Statistiek-Statistics Belgium). Statbel maakt deze cijfers op aan de hand van administratieve gegevens, aangevuld met enquêtes. De data van de verzamelaanvraag is één van de databronnen van Statbel. Alle bedrijven die steun vragen in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) en iedereen die perceelsaangifteplichtig is voor de Mestbank of die specifieke teelten teelt, zaaizaad vermeerderd of paspoortplichtige planten teelt, dient een verzamelaanvraag in.
Het Departement Landbouw en Visserij bezorgt de data van alle bedrijven die een verzamelaanvraag hebben ingediend aan Statbel. Statbel maakt een selectie van deze bedrijven, waarbij het de Europese definitie van een landbouwbedrijf hanteert. Eén van de voorwaarden is dat het bedrijf landbouwproducten voortbrengt voor de verkoop. Statbel gebruikt het bezit van een ondernemingsnummer en een NACE-code voor landbouw als criterium. Niet iedereen die een verzamelaanvraag indient, heeft echter een NACE-code voor landbouw.
Het Departement Landbouw en Visserij heeft geen exact beeld van de bedrijven die al dan niet door Statbel als een landbouwbedrijf worden beschouwd en al dan niet meegenomen worden door Statbel. Hierdoor kan geen inschatting gemaakt worden van het aantal bedrijven en de categorieën die al dan niet meegenomen worden door Statbel.
- b)
 - I. Het Departement Landbouw en Visserij beschikt niet over de lijst van bedrijven die Statbel al dan niet meeneemt in de landbouwenquête. Het departement heeft geen zicht op de gronden die in eigendom zijn van bedrijven die niet opgenomen zijn in de landbouwenquête.
 - II. De oppervlakte aangegeven in de verzamelaanvraag door aangevers die Statbel niet beschouwt als landbouwbedrijf, wordt niet opgenomen in de resultaten van de landbouwenquête. Deze bedrijven en hun oppervlakte worden niet meegenomen omdat ze niet voldoen aan de voorwaarden van de definitie. Het departement heeft echter geen zicht op het gebruik van hun gronden. Vermoedelijk worden deze gronden in de meeste gevallen wel door de aangever zelf gebruikt (bv. weiden paarden).
2. a) Het verschil in oppervlakte tussen de data van Statbel en de verzamelaanvraag kan enerzijds worden verklaard door de oppervlakte van bedrijven die Statbel niet als landbouwbedrijf (Europese definitie) beschouwt, terwijl ze wel in de data van de verzamelaanvraag zitten (bijvoorbeeld alle mestbankaangifteplichtigen). Anderzijds worden de oppervlaktes van bepaalde teelten (op landbouwbedrijven) niet als landbouwteelt gezien door Statbel. Het gaat hier bijvoorbeeld over bossen, kerstbomen, heide in natuurbeheer, ... Ook wordt door Statbel enkel de oppervlakte

cultuurgrond weergegeven, terwijl in de verzamelaanvraag ook niet-landbouwgrond (gebouwen, ...) aangegeven moet worden.

- b) Omdat we niet exact weten welke oppervlaktes door Statbel meegenomen worden in de resultaten van de landbouwenquête kunnen we geen exact aandeel binnen de categorieën bepalen. Als we echter de totale oppervlaktes van Statbel vergelijken met deze uit de verzamelaanvraag, merken we vooral een verschil bij de voedergewassen en meer bepaald het areaal grasland. Ook bij het overig aangegeven areaal is er een groot verschil omdat de oppervlakte van gebouwen niet meegenomen wordt door Statbel.
 - c) We hebben geen gegevens over de eigendom van de aangegeven gronden in de verzamelaanvraag.
 - d) Aangezien we niet weten welke gronden Statbel niet meeneemt in zijn statistieken, kunnen we geen uitspraak doen over de gebruikers van deze gronden.
 - e) Er wordt niet voor de volledige 674.000 ha hectaresteun toegekend. Voor bepaalde oppervlaktes wordt geen steun aangevraagd. Niet elke teelt is subsidiabel. Ongeveer de helft van de aangevers in de verzamelaanvraag heeft het statuut van actieve landbouwer. Ongeveer de helft van alle aangifteplichtigen krijgt dus hectaresteun.
 - f)
 - I-II. In bijlage 1 wordt de categorie 'overig aangegeven areaal' voor 2022 verder uitgesplitst.

De sterke daling bij deze categorie is onder andere te wijten aan de veranderde methodiek in de verzamelaanvraag. Zo werd beslist dat vanaf 2021 niet meer de 'percelen met de gebouwen' ingetekend moesten worden maar enkel de gebouwen zelf, wat een grote daling van het areaal bebouwing veroorzaakte.
 - III. Deze gronden worden in principe gebruikt door de aangever van de teelt in de verzamelaanvraag. In de statistieken op de website van het Departement Landbouw en Visserij kijken we naar de peildatum. Sinds 2021 is de aangever ook de gebruiker op de indieningsdatum van de verzamelaanvraag en moet dit ook de gebruiker van de hoofdteelt zijn. Elke aangifteplichtige moet ook minstens 1 gebouw (de zetel) aangeven.
 - IV. We hebben geen zicht op welke gronden opgenomen zijn in de landbouwenquête van Statbel, omdat we niet beschikken over de lijst van bedrijven die Statbel niet meeneemt in de landbouwenquête.
3. Deze vraag kan niet worden beantwoord, aangezien er geen vraag wordt gesteld. Mocht u over de ruimteboekhouding een vraag hebben, verwijs ik naar de bevoegde minister, collega Demir.

BIJLAGE

Uitsplitsing van de oppervlakte 'overig aangegeven areaal' zoals bedoeld in vraag 2 f) I.) voor 2022 (in ha)

Bijlage 1. Uitsplitsing van de oppervlakte 'overig aangegeven areaal' zoals bedoeld in vraag 2 f) I.) voor 2022 (in ha)

Jaar	2022
Agrarische bebouwing	5862
Andere groenbedekker	39
Andere teelten	117
Bebossing	248
Bladrijke groenbedekker	605
Bloemenmengsel	697
Bomen in groep	53
Bomenrijen	7
Bos	4
Braak	443
Faunamengsel	1850
Grasachtige groenbedekker	182
Heide	3661
Houtkanten en -wallen	196
Niet-ingezaaide akker	34
Niet-landbouwgrond	5208
Onbekende teelt	2463
Permacultuur	36
Poelen	82
Vlinderbloemige groenbedekker	7
Wijmenaanplantingen	20
totaal overig aangegeven areaal	21814

Bron: Departement Landbouw en Visserij